

श्रीगणेशायनमः॥ अथ दुर्गाशोदीपकतिः॥ श्रीदोस्नात्वा

पुस्तकं रुपजीपकं च च पत्र-४
पृष्ठ-८

१

श्रीहयग्रीवदादशमंत्रस्य संकर्षणकृषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीहयग्रीवो देवतारं बीजं नमः शक्तिः मम श्री
 हयग्रीवप्रसादसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः क्षीरोदारां वपारवीचिवलयैरत्यंतसीतिकृते हेमाश्वत्थसुरद्रु
 भमणिमये हेमसरोजासने आसीनं हयवक्त्रमिंदुवदनं व्याख्यानमुद्रान्वितं शिष्येभ्यः प्रतिबोध
 यंतमनिशं शशास्त्राणि वंदामहे १ चतुर्भुजं पुस्तकमक्षमालारथांगशंखेभ्यः समारुधात्तां श्रियाचम
 ह्याभ्यसमोपविष्टं वंदे तुरंगानतमिंदुवक्त्रं अथ कल्पप्रवक्ष्यामि हयग्रीवस्य पंजरं यस्य विष्णव
 मात्रेण वारुणी गंगेव विष्णुताशुद्धस्फटिकसंकाशं तुधारद्विसमभ्रभं श्वेतपर्वतसंकाशं चंद्रमं
 डलमध्यगं चतुर्भुजं मुदारांगं पुंढरीकनिभेतरांगं राखचक्रधरं देवं श्रीवत्पांकितवत्संकोस्तभो
 द्रासितांगं च वनमालाविभ्रं खितं पीतांबरधरं देवं कीरीदं मुकुटोज्ज्वलं सुखाहस्तद्वयेनैपुंज्ञान
 मुद्रां च पुस्तकधारयंतं हयग्रीवं ध्यायेत्तं त्रस्य सिद्ध्यै अथ मंत्रः ओं कारो मीय रूपाय रुग्ण
 जुः साममूर्तये नमोस्तु देवदेवाय वांछितार्थप्रयत्नमे १ अज्ञानतिमिरं ह्यधि विज्ञानं च प्रका
 शं यदेहि मे सकलां देवहयग्रीवर्यं नमोस्तु ते २ भूतप्रेतपिशाचादीनां ह्यधि देवजनार्दन ज्वरादी

व ४

१

२

२

२

नारायणोऽथरं विश्वात्मा चित्तु कं पातु कपोलौ कमला प्रभुः विंवात्मजठरं पातु कंठं नादात्मको ममभु
जोचतुर्भुजः पातु करोरं दैत्येन्द्रमर्दनः ज्ञानात्मा हृदयं पातु विश्वात्मा कुचयुग्मकं मध्यमं पातु सर्वोत्मा
पातु पातांवरः कटिंकुलीरस्तु विश्वात्मा धलिभंगो बलित्रयं नभिमेपक्षनाभो व्यातु गृह्य विश्वार्थवे
धकः ऊरुदामोदरः पातु जानूनीमधुसूदनः पातु जंघेमहाविष्णुगुल्फो पातु जनार्दनः पादौ त्रिवि
क्रमः पातु पातु पादं गालीहरिः सर्वांगसर्वगः पातु रोमाणि केशवः धातून्नाडीतः पातु छायां याल
ह्मीपतिर्मम पुत्रान्विश्वकुटुंबी मे पातु बंधून्करेण्वरः चित्तमिन्द्रात्मकः पातु ब्रह्मात्मा शत्रुसंत
तः प्राणान्वायात्मकः पातु क्षेत्रं विश्वं भरात्मकः वसुणात्मारसान्यातु व्योमात्मा ह्रुहोतरं दि
वा रात्रौ हृषीकेशः पातु सर्वजगत्प्रभुः विष्णुसंकटे चैव पातु हेमं करो मम सच्चिदानंदरूपो मे सा
नंदस्तु सर्वतः प्राच्यां रस्तु विद्यात्मा प्रतीच्यां ज्ञानदीपकः याम्यां बोधप्रदः पातु नेत्रं रुक्मां चिद्र
घनप्रभुः विद्यानिधिस्तु वारुणां वायव्यां चिन्मयो मम को वैर्षी वित्तदः पातु पातु विशान्यां जग
जुरुः ऊर्ध्वं पातु जगत्त्वामी पातु अधस्तात्परात्परः रक्षाहीनं तु मे स्थानं रक्षतु खिलनाथकः ६

नमस्तुते नमो गाला प्राणापुरमापते शरिरं सकलं चिन्धि कुरु सौभाग्यभाजनं राज्ञा शपदेवेश
 हयश्रीर्धनमोस्तुते कर्कोटकमुखान्सर्पान् विषादीन् विलयं नय अमृतं कुरु देवेश हयश्रीर्धनमो
 स्तुते मेधां विद्यां स्मृतिं प्रज्ञां संपदं पुनर्पौत्रकीं देहि मे देव देवेश हयश्रीर्धनमोस्तुते स्त्री वश्यं
 जन वश्यं च राज वश्यं परात्परं कुरु देवांगता दृष्टं देवद्यमानपदां बुजं हंसाय परमेशाय चंद्रा
 मंडलवासिने नमो हयोत्तमांगाय वांछितार्थप्रदायिने रुग्णजुःसामरूपाय कृताय मह
 ते नमः रुद्रेशविंशमध्यस्थराजिवासनभाजिने वेदवेदांतवेद्याय वेदाहरणकर्मणे वेदाम
 हेमहामोहध्वंसिने ब्रह्मणे नमः प्रज्ञाप्रदायिने नित्यं भजतां भावितात्मनां प्रणवो जीयव
 चसे प्रणतिप्रतिपाद्य मंदारकुंदस्फटिकमहनीयो स्वर्चसे मनोया प्रददेवाय महाश्व
 शिरसे नमः इति द्वादशमंत्रेण नमस्कृत्य जनार्दनं प्राह प्रसन्नवदनः पाराशर्यै तपोनिधी
 हयग्रीवः शिरः पातु ललाटं चंद्रमंध्यगः शास्त्रात्मको हृशो पातु पातु शब्दात्मकः श्रुती प्राणगंधा
 त्मकः पातु वदनं यज्ञसंभवः जिह्वा वागीश्वरः पातु मुकुंदोदंतसंज्ञति श्रोत्रं ब्रह्मात्मकः पातु पातु

संशयः गोपुराग्रे गृहे वाथ गोष्ठागारंगणे च वा भूतदृष्टिर्भवेद्यत्र तत्र तस्त्रिखितं खने तत्तत्स्पर्शंतिर्भ
 वेत्ति प्रभोजयित्वा द्विजानपि पुस्तकस्त्रिखितं यत्र विद्यते मंदिरं न घट्याधीनां नोन्नवसत्रभूतादीनां
 प्रवेशनं नाभिदधे जले स्थित्वा एव मंडलमध्यगंधायत्ने च जपेत्मासंकविता तस्य जायते व्याचष्टे
 स्वाङ्गुतात्वां ध्यात्वा भवेद्देहांतपारगः कंठमात्रो र्दके स्थित्वा मंडले जपमाचरेत् किंकर्षीति वाग्दे
 वीरमाचवसते पुरः अभिमेत्य जलं पीत्वा त्रिवारं वत्सरे कतः ज्ञात्वा सर्वां शिशां स्नात्वा शिक्वा
 नामग्राणीर्भवेत् चंद्रमंडलमध्यस्थं सरसीं सह विष्टुरंध्यात्वा देवजपेत्मासंयोजपेत्पेत्यं जमं परंगं
 गाग्रवाहवत्तस्य वाणी निःसरति ध्रुवं विद्यासगरमिदं प्राहर्वेदसारमिदं मतं यं यं कामयति कामं
 तंतं प्राप्नोति पुरुषः श्राने हसारमाखिलात्मकमप्रमेये विद्या निधिविविधशोभनहेतुभूलं प्रा
 धारयेद्दृढयपकजमध्यसंस्थमश्वभागमाखिलाग्रवद्यमानं इति श्री दृढपंचरात्रे द्वादशमंत्र
 माहात्म्ये हयग्रीवपंजरनाम पंचमः पटलः ५ पार्वत्युवाच देवदेव महावकरुणा करशकरत्न

तीदंकीतीयेषस्तुककचंदेवसजितं भवेद्वाहं मंत्राणां पुरश्चर्या मुनीश्वरः लक्षसंख्या भवेत्सोपि चा
 द्यंतं पंजरं न्यसेत् किंतु द्वादशसाहस्रं सर्वतो जयदृश्यते ऊरु रक्षेत्स्तेले स्थित्वा भानुमाश्लोक्य
 क्षिमान् जपेद्वादशसाहस्रं मंडलांतं दृढव्रतः सहस्रं वातर्धं वा त्रिशतं वा शतं तु वा सर्वज्ञत्वं भवे
 त्सद्यो हयग्रीवश्वापरः सत्यसत्यमहं वचिना साध्यं विद्यते ३) पास्मिन्मिदं शंभुदक्षिणामूर्तिरव्य
 यः अगस्तादिमूर्ती द्वेभ्यो व्याचष्टे निखिला गमान् यस्मरणमात्रेण पापराशिः पलायते कंठद्वेज
 ले स्थित्वा जपेन्मासशतत्रयं तस्य निःसरति वाणी जङ्गुकन्या प्रवाहवत् श्रीकाम्नी पूर्णपुष्पेण
 मेधाधीतत्समित्फलात् तनं चावर्त्तयति होमेन कवित्वं प्रतिषद्यते अभिमन्युपिवेत्तीरं महाप्रज्ञा
 मवाप्नुयात् तद्द्वारायं ते महासर्पहयग्रीवप्रसादतः तापत्रयविनिर्मुक्तो भवेद्भ्रतुं संशयः संपदा
 धनदोभूयात् तद्व्याज्यराज्यमवाप्नुयात् भूलप्रेतपिशचाद्या किं कुर्वति चिरं मुने देवो बानगेरेवा
 पि महामारी समुद्रवे लिखित्वा निखनेन तत्र हेमवारजतेपि वा ध्रुवं भवति तच्छान्तिर्ना समात्रं न

पातु ऊरुपातगदाधरः जातु नीविष्वहृत्यातु जंघेतु जगतां पाति जंघेतु जगतां पती गुल्फो पातु हयध्वं
 सीपादौ विज्ञानवीरिधीः प्राच्यां रत्नतुवागीशो हृदि रास्यां च रायुधः प्रतीच्यां विश्वभूत्यातु कौर्व्यां शि
 वंदितः ऊर्ध्वपातु हरिः साक्षात् अधः पातु गुणाकरः अंतरिक्षे हरिः पातु विश्वतः पातु विश्वधृक् पृथ
 तत्कवचं धीमांसं न ह्ये निजविग्रहं हवीं देवा कृष्णरबूहेः सकाहा चिन्तवाधपते पठेद्य एतत्कव
 चं त्रिसंध्यं प्राक्तेषावतः मूढो विगीत्यर्द्धं जापते नात्र संशयः इति श्रीहयग्रीवसहितायां हयग्रीवक
 चं सप्तमो ०

हयग्रीवी तं नु प्राप्य सच्चित्सुखमधीनतः निष्कलं कदापि ह्यायां नि निद्रकमलेक्षणं
 नित्यं ह्यचिंत्यविभवानी राजितपदां सुरैः चंद्रमंडलमध्यस्थो पुंडरीकनिवेदुषी शंखचक्राक्षव
 लयपुस्तके ज्वलवाहकं पुरयंती जगत्सर्वं प्रभया देवमायया रुषिभिः प्राक्तने धीर्यं ज्ञा विज्ञान
 परितो वने वा विद्यायातीता मागमा पीठवासिनी कृत्वा दीनां गुरो नमता भवस्यात्र यवार्जिता
 सम्यग्वीरासनासीनां साक्षाच्चिन्मात्रविग्रहां १॥ लिखितं रामनारायणेन श्रीराम श्री

5
 धाप्रसादशीलेन कचिता निरमापतेः बहुनामवता एणं बहुनिकवचानि चरानी श्रोतुमिच्छा
 हयास्यकवचं प्रभो शंकर उवाच देवी प्रिये वदेतु भ्यं रहस्यमपि तस्मिन्ने कलशं बुद्धि संकाश
 हयास्यकवचं वदे महाकल्यांतयामित्याश्चरमप्रहरे स्वयं लीलया हयवक्त्रो यं रूपमाधाय यो
 रमत् तेन यक्ष्य शीर्षेण त्रयी रक्षणा काक्षया वेदोपदेशे प्राक्काले उपदिष्टे विरंचये पुनवान् स्वल्पतो
 मह्यं विरंचि सपदिष्टवान् कवचं हयश्रीर्षस्य तत्तुभ्यं कथयाम्यहं हयास्यकवचस्यास्य रुधिर्ब्रह्मा
 समीरितः क्षुद्रो नुष्टपूतथा देवो हयग्रीव उदाहृतः क्रौत्वा जं समाख्यातं ही शक्तिः समुद्राह सो
 जं कीलकं समाख्यात उच्चैरुत्कीलकं समुत्तमस्मी करं भोरुह हे मरु भपीयूषधरे रमिषितुं कुं
 श्रीं ध्यात्वा व्यानमालां बुजपुस्तकानि हस्तैर्वहंतं हयतुंडमीडे १ सुधासिक्तशिखां तु भालपा
 तुशशी प्रभः दृशे रत्नतुंद्या रिनी संवागत वारिधिः श्रोत्रपातुस्थिरः श्रोत्रः कपोलो करुणा
 निधिः मुखं पातु गिरं स्वामी जिह्वां पातु सुए रिहत हनुं हनुमता सेवाः कंठं वैकुंठनायकः श्री
 वायं तु हयग्रीवो हृदयं कमलालयः उदरं विश्वस्तु कचातु नाभिं पंकजलोचनः मङ्गप्रजापतिः पा